

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 8., ob posebnostih ob 9. zjutraj. Posamične števe, se prodajajo po 3 nvč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornberga itd. Zastarele števe, po 5 nvč. (10 stot.).

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnjša vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in utrojlivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; za naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne odira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 2-30, za pol leta Kren 2-15.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo in rekopisi se ne vračajo. Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZJOJAVNE VESTI.

Proračunski odsek poslanske zbornice.

DUNAJ 28. V nadaljevanju proračunskega poglavja „ministrski svet“ je posl. Sylvester skušal ovreči trditve, češ, da stoji vlada pod diktatom Nemcev in sicer z ozirom na odstranitev ministra Schreinerja iz kronskega sveta. O kakem Slavanom sovravnem režimu ne more biti govora vspricho ogromnega gospodarskega in kulturnega razvoja Slovanov v Avstriji.

Posl. Ploj je izjavil, da so vse v „Slov. Enoti“ združene stranke složne v opoziciji proti vladi. Govornik je nujno pozival vlado, naj povsedeži akcijo za gospodarsko povzdigo Dalmacije in Istrije in sicer čim možno intenzivno. Iz načina uradniških imenovanj na Spodnjem Štajerskem in Koroškem morajo Slovani s pravico sklepati, da je vlada Slavanom sovražna.

Posl. Wolf je izjavil, da, dokler se Čehi ne odpovedo svojemu državnemu pravu, ni misli na narodno pomirjenje med Čehi in Nemci. Zahteval je takojšnjo popolnitev mesta nemškega ministra-rojaka, brez ozira na češkega ministra-rojaka.

Posl. Mayer se je izrazil proti avtonomiji južnega Tirola.

Posl. dr. Kramar je izjavil, da se Čehi nikakor nečejo izogniti razpravljanju o narodnem vprašanju na Češkem. Narodno vprašanje je vprašanje vseh narodnosti v Avstriji in mora biti rešeno na podlagi popolne enakopravnosti.

Naslov „Dispozicijski fond“ je bil sprejet z 27 proti 19 glasovom.

Finančni odsek.

DUNAJ 28. Finančni odsek je nadaljeval generalno debato o davčni predlogi. Socialni demokratje so predlagali, naj se odkloni prehod v specialno debato o vladni predlogi s pozivom na vlado, naj predloži novo finančno predlogo, ki bo vsebovala reformo osebnega prihodninskega davka, reformo hišnega davka, davka na dedščine in darila, ter odpravo kontingenta spirita, eksportnih in izdelnih bonifikacij za žganje. — Posl. Korošec je zagovarjal saniranje državnih financ ter je najodločneje odklonil vinski zakon.

Prihodnja seja 6. maja.

Ministrski predsednik Khuen-Hedervary na Dunaju.

DUNAJ 28. „Fremdenblatt“ piše: Ministrski predsednik grof Khuen-Hedervary je ob 9. uri predpoldne dospel s Simeringa na Dunaj in se je nastanil v ogrski palači. Poludne je cesar vsprejel ministrskega predsednika v avdienci. Cesar utegne danes odločiti, kdaj da odpotuje v Budimpešto in koliko časa da ostane tam.

ANGLIJA IN NEMCIJA.

Nemčija hoče okupirati Egipt? Razni strahovi ali resnica?

PARIZ 28. Angleški kralj Edvard se je mudil v francoskem kopališču Biarritz, od kjer je bil nenadoma odpotoval v London, ne da bi se bil dotaknil Pariza. Kakor doznaje „Gil Blas“, je razlog povsem nenadnega odpotovanja poleg notranje-političnega položaja predvsem ta, da je kralj Edvard doznal, da

hoče nemški cesar Viljem zaplesti Turško v vojno z Anglijo, ker namerava ta baje anektirati Egipt. Cesar Viljem da hoče izkrcati v Egiptu 100000 mož, ki bi se imeli preriniti do suškega kanala. Tu je vzbudilo to nenadno odpotovanje kralja velikansko senzacijo.

Pruska gosposka zbornica.

BEROLIN 28. Na dnevnem redu je bilo drugo čitanje predloge o volilni pravici.

Ruski proračun.

PETROGRD 28. Ruski proračun za 1910, ki ga je car že potrdil, znaša 2,591.647.880 rubljev.

Preganjanje črnogorskih begunov.

CETINJE 28. Črnogorska vlada se je obrnila na turško vlado z zahtevo, da izžene one črnogorske begunce, ki so obdolženi, da so sodelovali v aferi z bombami. Ti begunci bivajo večinoma v Solunu.

SRBIJA.

BELIGRAD 24. (Iz srbskega uradnega vira). Ruski odposlanec Hartwig je v imenu carja in ruske vlade izrazil sožalje povodom povodnji v Kragujevcu in okolici ter je v imenu carja izročil že naznanjeno darilo.

Italijanska zbornica.

RIM 28. Na današnji seji zbornice je imel ministrski predsednik Luzatti ekspozé o programu novega kabineta.

Roosevelt v Parizu.

PARIZ 28. Minister za unanje stvari Pichon je priredil včeraj na čast Rooseveltu diner, na kateri so bili med drugimi povabljeni bivši predsednik republike Loubet, ministrski predsednik Briand, bivši ministrski predsednik Clemenceau, nadalje Bourgeois in Delcasse.

PARIZ 28. Roosevelt je danes zjutraj z rodbino odpotoval v Bruselj. Na kolodvoru so se od njega poslovili minister za unanje stvari Pichon, zastopnik predsednika Fallieres in ministrskega predsednika Brianda, ter različnih oblastnih. Roosevelt se je toplo zahvalil za vsprejem, ki so mu ga priredili v Parizu.

BRUSELJ 28. Roosevelt je s svojo rodbino dospel opoldne semkaj.

Zrakoplovstvo.

LONDON 28. Aviatik Paulhan je ob 5.30 zjutraj dospel v Manchester, kjer se je spustil na zemljo.

Krečansko vprašanje.

PARIZ 28. Na današnjem ministrskem svetu v palači Elysee je minister za unanje stvari Pichon pojasnil vprašanja unanje politike, izlasti Krete ter je izjavil, da so štiri krečanske zasednice v lasti složne o odredbah, ki bi se jih imelo ukreniti. — Minister vojne mornarice je napovedal, da se nemudoma prične z gradnjo dveh križarjev, ki sta jih zbornici nedavno votirali.

Dunaj 28. Vojna ladija „Panter“ je včeraj priplula v Tuho (lang-tse-Kiang), od koder odpotuje jutri. Na ladiji je vse zdravo.

Dunaj 28. Poveljnik vojne mornarice admiral grof Montecuccoli se je včeraj podal na inšpekcijsko potovanje v Pulo.

Rim 28. Monakovski knez Albert in

švedska kraljica Viktorija sta ob 5.30 popoldne odpotovala v Cannes.

London 28. Kralj je danes vsprejel v avdienci ministrskega predsednika Asquitha in lorda Kitchenerja.

Caracas 28. Predsednikom venezuelske republike je bil izvoljen luan Vicente Gomez. Vsi politični zločinci so bili pomiloščeni.

London 28. Gornja zbornica je po kratki debati vsprejela finančni zakon enoglasno.

Ustaja v Albaniji.

DUNAJ 28. „Deut. Volksblatt“ poroča iz Soluna: Bati se je, da se ustaja razširi tudi na južno Albanijo. V skopeljski okolici je opaziti agitacijo severnim Albancem v prilog Albanski glavarji iz Trenice so imeli v Juniku konferenco, na kateri so sklenili nadaljevati boj z orožjem v roki za albanske privilegije, da ne bodo plačevali davkov dajali novincev, da ne priznajo ne zakonov ne turskih sodišč. Druge vesti poročajo, da se hoče spuntati vsa Albanija in da je 300.000 Albancev pod orožjem, ki so pridržani v municijami, najboljšimi puškami in celo s Maksimovi topovi.

CARIGRAD 28. Glasom oficijelnih turskih poročil se še vedno zbirajo Albanci pred Pečem in Djakovem. Miriditi se niso pridružili ustaji. Uporniki so prerezali brzjave ter so preprečili železniški promet med Skopljem in Mitrovico.

Včeraj so odšli v Verisovič 3 batalijoni ena baterija in en oddelek strojnih pušk, v Kacanist pa, kjer je glavna moč ustašev, 13 batalijonov, tri baterije, trije oddelki strojnih pušk in konjenišvo. Včeraj ni prišlo do spopada. — List „Sabah“ poroča, da je bil dan ustašem 12 urni rok, da se udajo. Rok poteče opoldne. V Peč so bili odposlani trije batalijoni.

Železniški promet ustavljen.

SKOPLJE 28. Železniški promet med Skopljami in Mitrovico je popolnoma ustavljen. Vsi vlaki so se iz Kačanika vrnili nazaj. Položaj je izvanredno nevaren in resen. Turška vojska bo zamogla prodreti le z velikimi žrtvami v notranjost Albanije. Veliko vprašanje je, če bo sploh mogoče dobiti v roke železnico. Ustašev je mnogo tisoč in vsi so dobro oboroženi. Samo pri Kačaniku jih je 10.000.

Turčija pošilja vedno nove čete na bojišče. 20.000 vojakov na poti v Albanijo.

CARIGRAD 28. Vlada je odposlala v Albanijo 24 batalijonov. Posamezni batalijoni štejejo samo po 300 mož. V vilajet Kosovo je odposlanih 18 batalijonov s 7000 možmi. V vsem imah Turčija 20000 ljudi na poti v Albanijo. Ali to ne zadošča niti od daleč za udušenje ustaje. Vojni minister je dobil vest, da bo treba 50000 ljudi, ako se bo hotelo prodreti skozi organizirane ustaške čete, ki so vsi dobro oboroženi z modernimi puškami.

Turčija očita Avstriji, da šunta Albance na ustajo.

DUNAJ 28. Tukaj se trdi kljub vsem demetitjem, da pride med Avstrijo in Turčijo do resnega konflikta radi ustanka v Albaniji. Turčija preti z obelodanjenjem

dokumentov avstrijskih agentov, ki so šuntali Arnavte na ustajo. Poleg tega se govori, da je avstrijski konzul nagovoril Šefket pašo, da ni pravočasno zasedel klanca Kamčenik.

Ustaši so pripravljeni napraviti mir.

DUNAJ 28. Avstrijski konzul v Prizrenu e naznanil, da so Arnavti pripravljeni napraviti mir, ako se jim potrdi neke posebne pravice.

Dobri zavezniki. — Ustajo je provzročila konkurenca med Italijo in Avstrijo.

DUNAJ 28. V tukajšnjih diplomatičnih krogih se govori, da je nastala ustaja v Albaniji radi konkurence med Avstrijo in Italijo v Albaniji.

K vprašanju staroslovenskega bogoslužnega jezika.

Črtice iz zgodovine istrskih škofij.

Do leta 1830 je spadala Istra pod šest škofij, to je, pod tržaško, kopersko, novogradske, pičansko, poreško in puljsko. Te škofije so bile — kar spričuje zgodovina — ustanovljene pod grškim cesarjem Justinom leta 524. Toliko škofij je dobila Istra, čeprav mala dežela, po tedanjih razorih, da mora vsako mesto imeti svojega škofa. Na podlagi bule papeža Leona XII., iz leta 1828, sta bili škofiji novogradske in pičanske za vedno zatrti, ali odpravljani ter uteleseni tržaški škofiji, koperska je bila pa za vedno združena s tržaško škofijo, odtod (kakor že omenjeno v zadnjem članku), oficijelni naziv: *tržaško-koperska škofija*. Leta 1830 sta bili za vedno združeni v eno škofijo tudi poreška in puljska škofija, odtod sedanji oficijelni naziv: *poreško-puljska škofija*.

V „Edinosti“ od 24. t. m. smo priobčili podatke, iz katerih župnij da je leta 1693 obstojala tržaška škofija, in ta obseg je trajal do leta 1830. Pretežna večina vernikov v tedanji tržaški škofiji je bila slovenska in hrvaška. Danes pa podajamo nekoliko podatkov o koperski, novogradske in pičanski škofiji, ki so bile najmanjše škofije istrske.

Iz uradnega poročila, ki je je *koperski škof* Frančišek Zeno, poslal leta 1661 sv. Stolici o stanju svoje škofije, posnemamo, da je ta škofija štela skupno 13.000 duš, in da je obstojala iz mest Kopra, Pirana in Izole. Ostala škofija je bila razdeljena na 15 župnij ali kuracij na deželi. Koper je imel tedaj 3000 duš, Piran 3000 in Izola 1500, skupno torej 7500. Prebivalstvo v teh mestih je bilo italijansko. Druhih 5500 vernikov je odpadalo torej na deželo, kjer so bivali Slovenci oziroma Hrvatje. Tu so bile župnije oziroma kuracije: Dekani, Rižan (Lazaret), Korte, Kaštel, Savudrija, Krkavce, Koštabona, Šmarje, Pomjan, Marežige, Truške, Tinjan, Predloka, Kubed, Sočerga in Mauraš.

V svojem poročilu omenja škof, da se služba božja po vseh župnijah na deželi vrši v „ilirskem“, to je, v *staroslovenskem jeziku*! Istotako so opravljali službo božjo v *staroslovenskem jeziku* franciskani v Kopru. Isto tako pripominja koperski škof Hieronim Rusca (1620—1630) v svojem poročilu na sv. Stolico, da se duhovniki na

PODLISTEK.

Jurkica Agićeva.

Povest.

Hrvatski spisal Ka. Šandor-Gjalski. — Prevel Fr. Oreš.

„Da bi me videli sedaj moji stariši, kako tukaj sedim in potujem z mladim, tujim človekom —“ — domislila se je za hip. Jasno je gledala nezadovoljni strogi obraz očetov in vest jej je nekaj očitovala. V svoji nedolžni duši si je domisljala, da se je na tej vožnji nekako pregrešila. Tako Smiljanić, kakor Jurkica sta obmolnila in se zamilila.

Molče sta prevozila mimo mnogih vasi in krajev. Dolgočasni jesenski dež je vse zavil v polumračno barvo, da se je vse prikazovalo žalostno in jednolično. Ceste prazne, kakor da so ljudje izumrli; po celi uri so se peljali, ne da bi bili srečali jednega voza. Po vaseh povsod pusto, le tu pa tam se je prikazala kaka ženska z visoko privzdignjenimi krili, kazaje dolge črne noge, a višje nikam bolj bela bedra, tako, da sta se Smiljanić in Jurkica, kakor meščana nevajena takih prizorov, obrnila sramežljivo v

stran. Srečali so tudi kmeta v narobe oblečenem tesno zapetem kožu, črnega obraza, pa se sekro v roki. Jurkica se je spomnila pripovedovanja o madjarskih razbojnikih, o Roži Šandorji, pa se je prestrašila. Zatem se je domislila zagreških kmetov, njihove lepe in čiste noše, in zopet jej je bilo težko po komaj ostavljenem domu in srčno je zahrepenela zopet po njem.

Zmračilo se je že bilo, ko so po silnem blatu komaj komaj dospeli do bregov Drave. V nesrečo njihovo je bil tako brod kakor čoln na nasprotnem bregu. Stric Jovo je moral kričati na vse grlo, da bi prizval brodarje. Drava je zelo šumela; v ojemstvu vetru se je zelo valovala. Mrazu in strahu se je Jurkica tresla kakor šiba na vodi. A mrak je z vsakim hipom postajal čim temnej in gostej. Mladenka skoraj da ni zajokala. Začela je moliti Oče naš. Smiljanić jo je tolažil, rekoč, da ljudje so izkušeni, da jim je poznan vsaki ovinek reke, pa da nikdo ne pamti, da bi se bila kedaj pripetila kaka nesreča, da torej ni zazloga, da bi se človek bal. A vmešal se je v ta razgovor tudi stric Jovo, kateremu je to čakanje bilo tudi že odveč. Pripovedoval je, da so se brodarji gotovo zbrali v krčmi, pak znaj Bog, kedaj jo zapuste. Opijejo se še — kakor tam onega dne, ko so se prevrnili s čolnom in malo da ne utonili, kakor miši. Prava sreča, da niso prevažali nikogar!

Smiljanić mu je namignil naj molči,

boječ se, da pove še kaj bolj hudega. A tudi sam je bil v skrbeh.

Po tričetrtturnem klicanju od strani Jove so se brodarji vendar-le odzvali. A bil je tudi skrajni čas, ker toliko Jurkica, kakor Smiljanić sta se na onem izpostavljenem, pustem mestu komaj branila vetru in dežju. Ona je že čutila, da je mokra do kože. Od duševne in telesne boli runile so jej solze curkoma, a v duhu je gledala, — tam daleč, daleč, — toplo, nizko sobico, v istej mater in očeta, bratce in sestrice, — ah! — in tukaj tako grdo, tako pusto! In rekla si je, da jej je nesrečna ona ura, ko je postala učiteljica. Kaj pa šele, ko je imela vstopiti v čoln! Pomogla sta jej Smiljanić in jeden brodarjev. Stresla se je in prvič, da je rekla: „Ne morem!“ Pred njo temna deroča reka in grozni šum valov sta vplivala nanjo tako težko, da sta jej nogi odpovedale. Krčevito se je prišla z rokama za prsa, a potem se zagrabila za čelo. Bil je to instiktiven strah kopnenega bitja pred vodo; a pri tem še občutljivost in razdraženost ženskih živcev. Zavest slabosti svoje, in pogled na očitno nevarnost za življenje, — učinkovala sta nanjo strašno. Vendar se je Smiljaniću posrečila umiriti jo; ali vozečo se preko reke jo je obšla ista bojazan. Šele sredi vode je opazila, da jo čvrsto drži za roko tuj roka, in vsa zmedena je bila od sramežljivosti. Ali ni se jeupala izviti.

IX.

Ako tudi so bili Radmanovičevi konji močni in hitri, vendar se je kočija le počasi premikala; blatna je bila cesta. V suhem je trebalo od Drave v Pazarinco tri ure, a v takem moralo se je računati najmanje na pet ur. Skoraj prestrašila se je Jurkica, ko je slišala to. Mislija je, da dospe v Pazarinco poludne še za dneva, da še istega dne položi prisego, — a sedaj, glej, pred poludno težko da bi dospeli tja. Skrbelo jo je radi plače, pa tudi radi tega, ker se jej zdelo, da nikakor ni spodobno, da potuje po noči z mladim človekom. „Ali on je tako blag, — resen in pošten. Bilo kakor koli, za dekle vendar ni pristojno. Bog moj, kaj bi rekel atek, da me vidi, a kaj šele — ljudje!“ — In Jurkica je vstrepetala. — Tudi Smiljanić je čutil neko tesnobo. Povsem dobro je videl, da sta toliko dekle, kolikor on neoprezno, ker potujeta po noči skupaj. Žal mu je bilo, da ju pot ni vodila mimo večje vasi, kjer bi izstopil. Kočija je bila zaprta, a nevihta je besnela vedno jednako. A kljub temu je Smiljanić naročil kočijažu, da raztvori streho landauerja Jurkica ga je takoj umela ter občudovala njegovo nežnost in opreznost. Da-si jej je potem, ko je bila streha zaprta, udarjal dež v lica bila je vendar zelo zadovoljna in hvaležna Smiljaniću. Vendar je Smiljanić govoril z mladeničem, in se je vkljub silnemu dežju celo premostil na sprednji sedež ter prisel h kočijažu. (Pr. še.)

deželi pri službi božji poslužujejo slovenskega jezika „p“ tradiciji sv. Heronima“ in da se to dopušta, ker bi sicer prebivalstvo ne hotelo svojih duhovnikov vzdrževati. Zelo interesantno in važno je zgodovinsko dejstvo, da tedaj mnogi duhovniki glagoljaji niti svojega imena niso znali podpisati z latinskimi črkami.

Novograjška škofija (Cittanova) je proti koncu 18. stoletja obstojala iz Novegrada (Cittanova), Buj, Oprtija, Grižnjana, Momjana, Završja, Bertonič, Novevsi, Sterne, Sv. Lovrenca v Daili, Tribana, Karsat, Brda in Kastanea. Večina prebivalstva škofije je bila tudi slovanska, to je hrvatska. Tudi v tej škofiji se je v slovanskih župnijah opravljala služba v staroslovenskem jeziku.

Najmanjša škofija istrska je bila pičanska. Ta je obsegala sedanjih pičanski dekanat in del kršanskega dekanata; nje obseg je bil tako majhen, da je škof iz svoje palače v Pičnu videl lahko skoraj vso svojo škofijo. Prebivalstvo v tej škofiji je bilo z zelo malimi izjemami izključno hrvatsko.

Tudi v tej škofiji se je vršila služba božja v staroslovenskem jeziku.

Tu nam torej govori zgodovina — ta najverneja učiteljica — da slovenski bogoslužni jezik tvori staro pravo, ne pa — kakor bi hoteli trditvi sovražniki Slovanov posvetnega in duhovskega stanu — nekaj privilegij, ki da se ga mora odpraviti v interesu cerkve in radi principa enakosti vernikov. In kakor je bilo pred 250. leti, ko je škof Zeno podal omenjeno svoje poročilo, tako je bilo tudi še začetkom minolega stoletja. Vspricho teh dejstev se nam kaže še le v pravi luči absurdnost — da ne rečemo kaj hujšega — naredbe, po kateri naj bi se pravica do slovenskega bogoslužnega jezika priznala samo tistim župnijam, ki morejo dokazati, da je bil v njihovi cerkvi staroslovenski jezik v rabi do 30 let nazaj. Za vprašanje, je-li staroslovenski bogoslužni jezik pravica ali privilegij, more biti že po zdravi pameti odločilno dejstvo, da se je ta jezik rabil skozi stoletja do nedavnih časov. Vspricho tega dejstva je po vsem irelevantna okolnost, da se je ta jezik v minoletem stoletju po nekaterih župnijah zgubil bodi iz nemarnosti, bodi iz zle volje posamičnih oseb, bodi radi slučajnega pomikanja za staroslovensko bogoslužje kvalificiranih duhovnikov.

Kdor je blage volje in kdor ljubi resnico in mir v cerkvi, mora brez odlašanja priznati staro pravo našega jezika v cerkvi.

Madjarski kandidat, ki je imel angleški kandidatni govor.

V občini Zakopče v Gornji Ogrski, kjer prebivajo sami Slovaki, se je dogodil te dni slučaj, ki bi bil pa težko mogoč še kje drugje na svetu.

Kandidat narodne delavne stranke baron Levay je imel v omenjeni občini volilni shod, na katerem je začel govoriti v madjarskem jeziku. Tu je začelo občinstvo klicati proti kandidatu, naj govori angleški. In res je baron Levay začel govoriti angleški.

Ko je končal svoj govor, mu se je približal eden izmed poslušalcev ter se zahvalil istotako — angleški! Pozneje se je izkazalo, da je bilo 80 od sto poslušalcev v Ameriki, kjer so se naučili angleški. Ker pa poslušalsi niso razumeli madjarski, a baron Levay zopet ne slovaški, so se morali poslužiti angleškega jezika, ako so se hoteli razumeti!

Kakor rečeno: Samo v madjarski možno!

† Vicko Milčić.

Te dni je umrl v Splitu velik politik in eden prvih dalmatinskih hrvatskih veteranov. Vicko Milčić je bil rodom iz Splita. Leta 1900 je bil izvoljen županom splitskim. Šest let je opravljal to službo na splošno zadovoljnost, posvetivši se ves napredu svojega rodnege mesta. Od leta 1895 do svoje smrti je tudi zastopal Split kakor poslanec v dalmatinskem deželni zboru. Svobodno se more reči, da dalmatinski deželni zbor ni imel delavnejega in požrtvovalnejega člana kakor je bil pok. Milčić. Milčić se je odlikoval izlasti kakor neutrudljivi boritelj za pravice svojega naroda tudi na cerkvenem polju. Postavil se je na čelo gibanju za glagolico, predsedoval je na znanem shodu v Splitu; vodil je deputacijo v Rim in izročil papežu Leonu XIII. spomenico naroda. Milčić je v dalmatinskem deželnem zboru in v občinskem svetu v Splitu večkrat vstal za to pravico, dano ne pojedinim cerkvam, ampak vsemu hrvatskemu narodu. To njegovo neumorno delovanje ga je dovelo v spopad s cerkveno oblastjo. V Splitu so ga zvali „civilni škof“. Ali Milčić ni popustil. Iskren in goreč katolik, znal je dobro ločiti čuvstvo od rimske politike. Nad grobom Strossmayerja v Diakovu je govoril o „nehvaležnosti Rima“.

Njegove besede so tedaj na daleč odmevale. Slava njegovemu spominu!

† Björnsterne Björnson, veliki prijatelj Slovanov.

Pisali smo včeraj o tem velikanu, da je bil goreč prijatelj in zaščitnik vseh zati-

ranih in preganjanih. In kdo je bolj zatiran, kdo trpi bolj pod narodnim šovinizmom, nego nesrečni Slovaki na Ogrskem in Poljski na Nemškem? Zato sta tudi uživala ta dva naroda pri pok. Björnsonu največje simpatije. Vsem je še v spominu krvoprolitje v Černovi na Slovaškem, ko so se slovaški kmetje uprli instalaciji madjarskega župnika. Žandarmerija je tedaj rabila orožje, postrelila 13 Slovakov in ranila znatno število njih. Ta krvavi izbruh madjarskega nasilja in fanatizma je vzbudil tedaj po vsem kulturnem svetu največje ogorčenje.

Bolestni krik ustrelenih žrtv je našel tudi pri plemenitem Björnsonu gorkega odmeva. Pokojni pesnik je v člankih, ki jih je priobčil v raznih svetovnih listih, med temi tudi v „Neue Freie Presse“, najodločneje obsodil madjarsko nasilje in moralnega povzročitelja omenjenega krvoprolitja in krutege zatiranja slovanskih narodnosti, znanega grofa Apponyija. Takrat se je imel vršiti mirovni kongres, na katerega je bil povabljen tudi Björnson. Ta veliki prijatelj zatiranih je na to vabilo odgovoril, da se kongresa ne more udeležiti, ako bo navzoč tudi Apponyi, kateri je imel zastopala na tem kongresu „vitežke“ Madjare. Björnson je imenoval to pravo ironijo, ako se hoče narod, ki živi od zatiranja Slovakov in drugih nemadjarskih narodnosti, potezati za ideje humanitete in miru.

Seveda je vzbudil ta Björnsonov čin po vsem madjarskem svetu „veliko ogorčenje“.

Apponyi se je skušal braniti na vse načine proti Björnsonovim obdolžitvam. Izgovarjal se je, da je Björnson slabo informiran, da, vitežki Madjari so mu celo očitali, da so ga nemadjarske narodnosti podkupile, a pomagalo ni nič. Pokojni norveški velikan je pred forumom Evrope razkrinkal in v jasni luči pokazal tisto laži-vitežvo Madjarov, katero zlasti imponira nemškemu Viljemu.

A ne samo Slovaki, tudi pruski Poljaki so imeli v Björnsonu odkritosrčnega prijatelja. Kako pa tudi ne, saj so si razmere teh dveh narodov tako slične! Tam madjarski šovinizem, tu pruski hakatizem in nasilje, ki bije v obraz vsem principom humanitete. Tudi proti tem nasilnikom je apostol humanitete Björnson večkrat odločno nastopil in obsodil njihovo nečloveško početje.

Pa tudi za razmere drugih slovanskih narodov se je Björnson zanimal. Bil je prijatelj hrvatskega in srbskega naroda. Te svoje simpatije je pokazal o priliki veleizdajniškega „procesa“, ko je opozoril Evropo na ta evropski škandal.

Z eno besedo: vsi zatirani in tlačeni so našli v njem soboritelja in zaščitnika, zato mu morajo Slovani ohraniti večni spomin hvaležnosti. F. P.

Dnevne novice.

General Kuropatkin za evropsko zvezo. V tretjem zvezku svojega dela „Rusija Rusom“ piše general Kuropatkin o zunanji politiki: Evropske velesile vedno jasneje uvidevajo strašni učinek, ki bi ga povzročila rumena nevarnost iz daljnega Vztoka. Zato je nade, da bo možno napraviti konec sporom, ki vladajo med evropskimi državami, in da se te države združijo v močno zvezo, ako hočejo tudi v dvajsetem stoletju obdržati svojo gospodovalno vlogo v Afriki in Aziji.

Razpust maloruskega društva v Kijevu. Oblast je razpustila najstarejše malorusko društvo „Prosvita“, ki šteje 700 članov in ki se je bavilo z izdajanjem poljudno-znanstvenih spisov in prirejanjem ljudskih predavanj.

Grof Zeppelin obišče Prago? Trgovska zbornica v Pragi je stopila v pogajanja z Zeppelinovim zrakoplovnim društvom, bi-li mogel Zeppelin na svojem zračnem potovanju na Dunaj obiskati tudi Prago.

Praški občinski svet je tudi sklenil Zeppelina oficijelno povabiti v imenu mesta Prage in sicer v češkem jeziku. Ako se Zeppelin odzove vabilu, ga občinski svet pozdravi v češkem jeziku.

Dijaško društvo strelcev v Belemgradu. Beligradska vseučiliška omladina je ustanovila društvo strelcev, ki šteje že 100 rednih členov.

Kongres za varstvo mladine se bo vršil koncem aprila v Ljubljani v deželno-zbornski dvorani.

Frankopanski grad v Kraljevi rešen. Zagrebški listi poročajo, da je Frankopanski grad v Kraljevi kupil požeški veleposestnik Junk in ga ponudil hrvatski vladi za 40.000 K pod lastno ceno. Vlada je baje ponudbo vsprejela in uredi grad za letovišče.

Domače vesti.

Državna ekonomija? — Po mnjenju državnih krmilarjev so vsi državljani dolžni plačevati davke, naj si bi bili še tako visoki, in molčati, kakor da bi bili to blagodejen dež za državo. Če so dolgov, najema se posojilo in punktum. Davkoplačevalec, odvrži si od ust košček kruha in daj ga nenasišnemu žre! A njih visokorodna glava je še premetenejša. Če se posojila ne dotoli treba ekonomizirati; če pa se je posojilo dovolilo in sakcioniralo, to namerovano ekonomiziranje odpada in izposojeni denar

je treba razmetati na vse strani. Saj se vdobi lahko tudi drugo posojilo! Tako je menil gospod ministerski predsednik! — Žepi davko-plačevalcev, kako vam je?

I. S.

Častni večer imajo igralci našega gledališča jutri v soboto ob 8. uri zvečer. Ponavljali bodo „Martina Krpana“, ki nam je minolo nedeljo tako ugajal.

Pritožba lastnikov žganjarn. Prejeli smo s prošnjo, da objavimo:

Boj proti alkoholizmu je v resnici hvalevreden; le da bi se v tem boju postopalo za vse enako in da bi se ne rabila: „dvojna mera“.

Evo, kako stoji stvar:

Žganjarn v Trstu plačujejo posebno takso, osebni in trgovski davek. No, tem žganjarnam je prepovedano odpirati pred 7. uro zjutraj, dočim se v drugih prodajalnah — kakor raznih krčmah, pekarnah in mlekarnah — ljudje, ki morajo že ob 7. uri biti na delu, lahko napijejo žganja, kolikor hočejo — seveda z večim stroškom. Seveda je vse to na škodo onih, ki plačujejo posebno letno takso za točenje žganja, a poleg tega je to tudi na škodo pivcev samih, kajti v omenjenih prodajalnah — krčmah, pekarnah in mlekarnah — se proketo malo ali sploh nič ne pazi na najelementarnejši predpis higijene, t. j. na čistost: večkrat pije po 50 do 60 oseb iz ene in iste čašice, ne da bi jo prali. V takih prodajalnah se večkrat dobivajo čašice, ki so ob robu okršene, in tam si človek poreže ustnice ali pa nalezje bolezen, ki se je ne reši nikdar več.

In ravno temu bi morala oblast posvečati svojo pažnjo.

Če pa poleg tega še pomislimo, da imajo žganjarn na razpolago tudi razne nealkoholične pijače, kakor na primer tamarindo, malinovca in druge take hladilne pijače, dočim nimajo ravno v krčmah na razpolago nič drugega, nego vino in — žganje, po tem moramo priti do zaključka, da niso gostilne nič manje nevarne, nego žganjarn. Če si žejen zjutraj pred 7. uro, moraš v krčmo, kjer ne dobiš drugega nego vino, žganje, ali pa kako zastarelo pivo. Če bi pa bile ob oni uri žganjarn odprte, bi tam lahko dobil čisto limonado, malinovca, ali kake druge take pijače, ki ne vsebuje nikakega alkohola.

Škoda je vsled tega vsem: človek popije čašico žganja in potem malo vina, a je že pijan. In od tod škoda žganjarju, ki ni prodal limonade in slednjič tudi krčmarju, ker prodaja le malo vina, ker ga človek — ki je že pijan — ne more več piti.

Poleg tega treba pomisliti, da žganjar plačuje ono posebno takso samo in edino za to, da sme točiti žganje.

Da, zaključimo! Čevljar naj izdeluje čevlje, krojač pa hlače — krčmar naj prodaja vino, žganjar pa žganje!

Slavnost prvega majnika na Opčinah. Od strokovnega tajnika N. D. O. smo prejeli: Naši narodni delavci si podajo bratsko roko na Opčinah o priliki praznovanja svojega praznika. Ostalo delavstvo, ki je pod drugimi nasprotnimi zastavami, bo proslavljalo ta dan kakor najznamenitejšega. Ravno tako se bo tudi naše delavstvo v Trstu, okolice in bližnjega Krasa zbiralo pod svojo zastavo, da nevstrašeno pokaže svojemu nasprotniku, da zna ceniti in uvaževati svojo dolžnost.

Zjutranja slavnost v „Narodnem domu“ ob 9. uri prične s slavnostnim govorom in konča z obhodom po mestu z zastavo na čelu.

Popoldne ob 2. uri odhod iz prostora N. D. O. z godbo in zastavo na čelu na Opčine. Pri Obelisku vsprejme N. D. O. krajevna skupina s Proseka in Kontovelja z godbo na čelu z ostalim občinstvom, od koder bo skupen odhod na slavnostni prostor. Ob 4. uri prične velika ljudska veselica, na kateri bodo sodelovala razun že naznanjenih tudi Pevsko društvo „Višava“ s Konkodela, „Slovan“ iz Padrič ter „Kolo“ Trsta.

Gled. dvorana pri sv. Ivanu. V nedeljo je uprizorila Senti. Čitalnica drugo narodno in obče znano igr „Legionarji“, ki so vspeli kar najsijajnejše. Čitalnica je pokazala s tem zopet svoj napredek s svojimi marljivimi diletanti. Naj omenim med temi g. c. Ano Müller in g. A. Požarja. — Gospica Müller je že parkrat igrala Lavro, ali kakor v nedeljo menda še nikoli. Utis nje igre je bil globok in popoln. V drugem dejanju jej je bil podarjen tudi krasen šopek cvetlic.

Gosp. Požar je izboren komik, v nedeljo pa je pokazal tudi svoj dramatični talent. Predstavljal je človeka, ki vse žrtvuje, da si pridobi in ohrani ljubljeno bitje, in ljudstvo je to cenilo, ter mu prirejalo dolgo ploskanje.

Omenim naj še gosp. Dobčnika kakor Eka in gosp. Bizjaka kakor Brnjača, ki sta bila prav dobra v svojih ulogah.

Vse druge vloge so bile tudi dobre, razun g. c. Benulič, ki naj bi govorila nekoliko počasneje, in g. Čelsky, ki naj bi bil bolj živahen.

Gospica Janova je takrat gostovala z majhno vlogo, s katero ni imela prilike pokazati se kakor igralka, pač pa kakor pevka, ki je s svojim milim glasom prav zadovolila.

Zbori in orkester pod vodstvom go-spoda Poliča so bili takrat jako sigurni in dobri.

Pravijo, da bo jutri v našem gledališču posebno dober obisk, ker je ta predstava zadnja v tej sezoni in ker imajo naši res pridni igralci svoj častni večer.

Vstopnice za prihodnjo predstavo je dobiti jutri dopoldne in popoldne pri vratarici Nar. doma.

Železniške zveze k sijajno razsvetljeni diviški jami. Nedeljske izletnike, ki pojdejo ogledat si sijajno razsvetljeno diviško vihenico, opozarjamo na sledeče železniške zveze in sicer:

Državna železnica: odhod iz Trsta ob 7.34 zjutraj in ob 2.15 popoldne.

Južna železnica: odhod iz Trsta ob 7.55, ob 9.55 zjutraj, in ob 1.24 popoldne.

Odhod iz Divače:

Državna železnica: ob 5.16 popoldne ob 8.05 in ob 8.55 zvečer.

Južna železnica: ob 8.12 zvečer (brzovlak).

Kakor torej razvidno, so železniške zveze jako ugodne. Večina udeležencev — kakor se čuje — se poslužijo državne železnice zjutraj in popoldne ob 2.15.

Izletniki, pripravite se v nedeljo za najlepši majnikov izlet!

Tržaška mala kronika.

Romarji na povratku. Včeraj zjutraj je z Lloydovim parnikom „Tyrol“ prišlo iz Palestine v Trst okolo 400 nemških romarjev (iz Linca, Solnograda itd.), ki so se pred mesecem dni podali tja. Včeraj zvečer so s posebnim vlakom nadaljevali pot v domovino.

Znatna tatvina. Včeraj zjutraj je starinar Fortunat Levi, ki ima svojo lopo na trgu Scuole Israelitiche, za par trenutkov pustil na prodajalni mizi listnico, v kateri je bil znesek 160 kron. Neznani, silno predrzen tat mu jo je vkradel in zginil brez strahu. Oškodovancu ni preostalo drugega, nego naznaniti stvar policiji.

Aretacija vsled tiralice. Na ukaz tukajšnjega deželnega sodišča je bil včeraj aretiran natak Rudolf Kovač, star 22 let, ker je obdolžen, da je že lani izvršil neko tatvino.

Smrtna nezdoga v novem tunelu. Peter Rossi, star 26 let, stanujoč v ul. S. Marco št. 36, je včeraj zjutraj delal v tunelu pod hribom sv. Vita. Na enkrat se je zvalil nanj velik kup kamenja, ki ga je zasul. Nesrečnežu je bil strt zatilnik in je umrl par trenutkov po nezdogi. Poklicani zdravnik je mogel le konstatirati smrt.

Usmrtila se na grobu matere. Anita Scorbogna, stara 23 let, stanujoča v ulici S. Martiri št. 9, hči Lloydovega kuharja, je včeraj popoldne na katoliškem pokopališču pri Sv. Ani, na grobu svoje nedavno umrle matere izpila precejšnjo dozo karbolne kisline. Pozvani zdravnik z rešilne postaje je je dal prepeljati v mestno bolnišnico, kjer je nesrečnica dve uri potem izdihnila. — Vzrok samomoru: žalost nad materino smrtjo.

Poskus samomora. Leon Barbalič, 31 letni uradnik pomorske vlade, se je danes popoldne nahajal v kavarni „Edison“ na Acquedotto. Ob 12.30 si je Barbalič nakrat iz revolverja sprožil dve krogli v prsi. Odvedli so ga na zdravniško postajo, kjer so mu nudili prvo pomoč, od tam so ga prenesli v mestno bolnišnico. Njegovo stanje je opasno. Vzrok obupnemu činu: nesrečna ljubezen.

Koledar in vreme. — Danes: Peter muč. — Jutri: Katarina Sij dev.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 17.5 Cels. — Vreme včeraj: lepo.

Vremenska napoved za Primorsko: Večinoma jasno; semtertja megleno. Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena.

Naše gledališče.

MARTIN KRPA

bo jutri zvečer ob 8. uri še mnogo lepši in pogumnejši, njegova Luca še iskrajša — vsa uprizoritev še veličastnejša in slavnostnejša, nego preteklo nedeljo. Naši marljivi igralci se posvojijo od nas za to poletje. Z a d n j a p r e d s t a v a je torej jutri zvečer. Še enkrat torej stopimo v hram naše dramatične umetnosti in se z obilnim obiskom zahvalimo našim igralcem za umetnost in zabavo, ki so nam jih nudili v so to sezono.

Jutranja predstava bodi za nas poseben praznik, časten večer naših igralcev.

Tržaška gledališča.

POLITEAMA ROSSETTI. — Sinočnji častni večer kapelnika Bellucci in tenorja Dardani je privabil v gledališče veliko občinstva. Toliko tekom predstave opere „Tosca“, kolikor po zaigrani Tannhäuserovi ouverturi in po opernih komadih, ki ju je zapel tenor, je občinstvo priredilo umetnikom ovacije. — V nedeljo se zaključijo sezona. — Danes odmor.

V soboto in nedeljo se bo igrala „Tosca“; za te dve zadnji predstavi se je posrečilo pridobiti slavnega baritona K a š m a n a, ki bo igral ulogo Scarpie.

Društvene vesti.

Pevski društvi „Adrija“ v Barkovljah in „Hajdrih“ na Proseku priredita v nedeljo 1. majnika t. l. na Proseku v dvorani g. Drag. Starca skupen koncert z bogatim programom, ki vsebuje razne moške in ženske zборе, četverspev, veseloigro ter zaključni plesom.

Po vsprejemu, kakor tudi k plesu bo svirala domača proseška godba.

Tržaško kolesarsko društvo „Balkan“ priredi v nedeljo 1. maja izlet v Oglej (Arquile). Prosi se gg. člane, da se gotovo udeležijo v obilnem številu. Člani oddelkov naj se pridružijo ob progi do Nabrežine. — Odhod iz Trsta ob 6. uri zjutraj. Zbirališče: „Trgovinska kavarna“.

Trgovsko izobraževalno društvo javlja svojim članom, da v nedeljo 1. majnika odpade plesna vaja.

Pevcem in pevkam „Trsta“ se naznanja, da bo danes točno ob 8. uri zvečer pevška vaja za mešani zbor. Želeti je polnoštevne udeležbe. Vaje se vrše vsaki torek in petek v veliki dvorani N. D. O., ul. Lavatorio 1, I. nadst. Vsprejemajo se nove pevske moči.

Pevsko društvo „Kolo“. — Danes zvečer točno ob 8. uri pevška vaja.

Sokolski družabni večer!

Družabni večer se bo vršil v soboto, dne 7. majnika t. l. v gledališki dvorani Nar. doma v Trstu. — Vsprejemajo se vsi, ki želijo okusno sestavljen in obetajoč obilo zabave, se obelodani prihodnjic.

Pri treh rožah v ulici S. Marco se priredi v nedeljo, dne 1. majnika, pevška zabava. Ista se bo vršila na lepo okrašenem vrtu omenjene gostilne. Sodelovalo bo iz prijaznosti pevsko društvo „Ilirija“ od Sv. Jakoba. Vstop svoboden. Začetek ob 5. uri popoldne. Prijatelji društva so uljudno vabljeni.

Odbor pevskega društva „Ilirija“ od Sv. Jakoba naznanja svojim članom, da je radi prihoda mladeniškega naraščaja N. D. O. iz Ljubljane veselica pri „Tirolcu“ odnešana na 22. maja t. l. in bo torej pevski zbor sodeloval pri prireditvi skupine N. D. O.

V nedeljo, dne 1. maja se udeleži „Ilirija“ veselice „Pri treh rožah“, v ul. S. Marco št. 19.

Občni zbor „Dramatičnega društva v Trstu“ bo v četrtek 12. majnika ob 8. uri zvečer v gledališki dvorani „Narod. doma“. Dnevni red:

1.) Nagovor predsednika, 2.) poročilo tajnika, 3.) poročilo blagajnika, 4.) volitev novega odbora, 5.) slučajnosti. — Samostojne predloge društvenikov je naznaniti odboru v smislu društvenih pravil deset dni pred občnim zborom. Odbor.

Nar. del. organizacija.

Narodna delavska organizacija in Zveza jugoslovanskih železničarjev praznujeta delavski praznik prvega majnika 1910. Vsprejemajo: Popoldne: ob 9. uri manifestacijski shod v dvorani Nar. doma: 1. majnik in narodni delavci. Po shodu obhod po mestu z društveno zastavo.

Popoldne točno ob 2. uri odhod iz društvenih prostorov na Opčine z društveno zastavo in godbo na čelu. Ob 3. uri in pol sprejem Tržčanov po okoliških narodnih društvih s proseško godbo na čelu. Odhod na slavnostni prostor k veliki ljudski veselici, pri kateri sodeluje blagohotno več pevskih društev Trsta in okolice ter Krasa. Med veselico ljudski ples. Vstopnina k veselici 50 st. Vsak plesni komad 10 st. Tramvaj 1 krono tja in nazaj. Vozni listki in vstopnice so v predprodaji pri vratarici „Narodnega doma“ in v uradu N. D. O.

K obilni udeležbi uljudno vabita

Odbora.

Važen sestanek skliče N. D. O. za jutri, soboto, v prostorih N. D. O. Začetek ob 8. uri zvečer. Vabljeni so vsi, da se tega važnega sestanka udeležijo, ker je pogovor za nedeljsko slavnost.

DAROVL

— V počeščenje spomina pok. Uršule Zink daruje družina Bandel za žensko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu K 20. Denar hrani uprava.

Vesti iz Goriške.

V Nabrežini bo dne 1. maja tek. l. slovesen zaključek šolskega leta 1909—1910 strokovno nadaljevalne šole za klesarje z razstavo šolskih izdelkov vajencev in pomočnikov.

Prijatelji šole in napredka so vabljeni, da se udeležijo te slovesnosti, ki se bo vršila ob 11. uri popoldne v šolskih prostorih.

Razstava bo odprta: predpoludne ob 11—12 in popoldne ob 2—5 ure.

Pobiranje užitnine na Krasu. S Krasa: Pobiranje užitnine vina je pri nas na Krasu menda monsturno vse ljube Avstrije, ako ne vse Evrope odkar pobirajo isto c. kr. finančni uradi.

Posestniki in gostilničarji vsi so kruto prizadeti ob tem.

Ob prejšnjem pobiranju užitnine je zakupnik pušcal vsakemu posestniku ali gostilničarju vso pijačo, namenjeno za družino in delavce, popolnoma prosto davka. Ob enem je popušcal tudi toliko % za vsak hl obdačenega vina, kajti znano je vsakomur, da se od vsakega obdačenega sode precej vina posuši in zadnjih litrov tudi se ne more nikomur servirati na mizo. Slavna finančna oblast pa nas je toli — ljubeznivo prišla za vrat, da nam ne pušča niti pijače za družino davka prosto, niti ne dovoljuje kakih % za posušek.

Do letos je bila toliko galantna, da je pobirala od vsacega hl pijače, namenjene za hišno družino in delavce, circa 5 K 60 st. od hl (v občinah z 100% naklado!). Ker pa Kraševci navadno rad „gor plača“, so to prevredili tako, da plačujemo tudi od te pijače toliko kakor od od vina, t. j. circa 16 K od hl (v občinah z 100% naklado!).

Znano Vam bo, dragi sosesestniki in gostilničarji, s kakimi težkočami se ima boriti tužni Kraševci, predno je zasadi par trti in mu te začenjajo roditi.

Znano Vam je tudi, kolikrat mora posestnik nastavitv takozvano „osmico“, da potoči in vnovči svoj pridelek. A da bi mej tem časom tudi od pijače, ki jo porablja na svojem prenapornem delu, plačeval take davke — je naravnost nezaslišano.

Pri nas se ne rigola se stroji, tudi se ne obdeluje vinogradov s plugi, ampak je za vse treba ročnega napornega dela. In tak delavec da bi ne smel imeti za-se vsaj pijače davka proste?! To je vnebovpijoče.

Opominjam Vas torej, posestniki in gostilničarji (prvi, ki Vas zadevijo potreba, da nastavlja „osmico“; drugi, ki imate tudi posestvo), združimo se in protestirajmo proti takemu postopanju. Moj namen je, da bi se enkrat sešli v Sežani ali Komnu ter povabili zraven drž. in dež. poslance, ki naj naš protest položijo na pristojno mesto.

Morda nam tudi županska zveza pristopi na pomoč; saj menda nismo Kraševci le za to tukaj, da plačujemo!

One, ki soglašajo z menoj, vabim, naj razpravljajo o tem ter morda določijo dan protestnega sestanka.

Eden prizadetih.

V Št. Andrežu se je vršila dne 24. t. m. napovedana veselica „Bralnega pevskega društva“. Vreme, prejšnje dni in celó zjutraj istega dne, še mračno, se je popoldne spremeni v prijazen pomladanski dan, ki je izvalil marsikatero meščana izza mestnih zidov v prijazno vas Št. Andrež. Prostorna dvorana se je kmalu napolnila gosti iz mesta, okoliških vaši in domačinov. Vojška godba je otvorila program z narodnim stopajem „Mladi vojaki“. Domači pevski zbor je ubralo zapel „Na planine“ in Laharnarjev „Moj dom“. Mladi tamburaški zbor je pridno udarjal „V posavski šumi“ in „Silvestrovo noč“.

Obilo smeha je povzročil komični prizor „Ohcet pod marelo“, ki so ga izvajali g. ca Škraber, g. Škraber in g. Turk.

O šaloigri „Doktor Hribar“ je pa bil le en glas: tako dovršeno se še ni igralo na standraškem odru. Radi tega so udeleženci od vseh strani častitali igralcen na izbornem vspehu. Odbor je v znak hvaležnosti za požrtvovalnost podaril gospici Škraber lep šopek.

Po vsprejemu so pa poslušalce iznenadili „Sokoli“ s telovadbo na drogu in bradli t r pokazali, kaj in koliko znajo.

Na društvenem plesu je pa vladala zadovoljnost mladine. Gotovo se je društveni odbor mnogo trudil za izborni izvršitev programa. Le škoda, da za nabavo knjige bo veliko prestanka. Mladini pa bodi še tople priporočeno, da se vpiše v mnogem številu v to velevažno izobraževalno društvo. V upanju, da nas društvo kmalu raveseli z enako veselico, kličemo mu: Nevstrašeno naprej!

Iz Sežane. Na zadnji veselici dramatičnega odseka društva „Zorislave“ v Sežani so preplačali vstopnino, oziroma darovali, ker se niso udeležili, sledeči gg.: Namestniški svetnik A. Rebek 420 K, O. Ilesič 3 K, Neimenovani 240 K, V. Mislej 240 K, M. Žnidaršič 220 K, A. Škerlj 240 K, dr. M. Abram 2 K, I. Mozetič 2 K, Fr. Stofla 150 K, gg. Rožčevi 140 K, Ign. Guštin 120 K, Josip Rebek 120 K, Jos. Rustja 1 K, R. Guštin 1 K, Er. Guštin 1 K, V. Terčon 1 K, L. Černe 1 K, A. Berginc 80 stot., I. Stofla 70 stot., J. Hercog 70 stot., g. a Bandelj 70 stot., M. Kante 70 stot., S. Mohorčič 70 K, J. Stofla 70 stot., N. N. 70 stot., A. Šmutz 40 stot., A. Macarol 40 stot., E. F. 36 stot., N. N. 30 stot., I. Štibelj 20 stot., E. Goljevšek 20 stot. N. N. 20 stot.

Na isti prireditvi v Divači so preplačali vstopnino sl. gg. J. Rebek 2 K, O. A. 2 K, A. Štrekelj 180 K, Perharc 120 K, Stofla A. 140 K, Iv. Obersnel 120 K, Dujc 1 K, Fr. Suša 1 K, K. Guštin 1 K, A. Merič 1 K, T. Perharc 70 stot., Praprotnik 60 stot.

DVRANA ZA SODNE DRAŽBE

ulica Sanità 23-25 pritličje.

Dražba, ki se bo vršila jutri 30. t. m. od 9. do 12. ure predp.

Zrcala, slike, nočna omarica, mala regulatorna ura, palica s srebrnim ročom, 5 knjig za kiparske študije, otroški čevlji, razno blago za ženske obleke.

Veliki kinematograf **BELVEDERE**
TRST - ulica Belvedere 19 - TRST

3 NOVOSTI!

Dne 29., 30. aprila in dne 1. maja 1910

3 NOVOSTI!

1) Ljubite se med seboj (ganljiva igra v barvah). 2) Muzikantova hči (dramatična sentimentalna igra). 3) Zmaga nad gosposko! Prokleti fotografi (komično).

V ponedeljek sam komični večer

Obilo za ave in smeha.

Mnenje g. dra. Ignatieva

Tirnov.

G. J. SERRAVALLO

Trst.

Z ozirom na delovanje in moč Vašega Serravallovega KINA-VINA z železom imam čast Vam naznaniti, da se ono rabi v terapiji, ker je krepil in organizem odnamljač pripomoček in je kakor sem jaz izkusil pri svoji klienteli, dobro zdravilo za nekatere bolezni n. pr. za malokrvnost, za razne šibkosti in druge nadloge organizma. Slednjič je tudi lahko užiten, kar je tudi znamenito. Z eno besedo: ž njim sem jako zadovoljen v svoji praksi in kjer je potreba, ne zamujam predpisati Serravallovo Kina-Vino z železom.

TIRNOVO, 12. oktobra 1909.

Dr. IGNATIEV.

Odprl se je kinematograf „Adria“
v Škedenju

Elegantna dvorana, sestavljena po najmodernejših načrtih.

Vsaki torek in petek nov program

VSTOPNINA: I mesto 30 vin., otroci in vojaki 20 vin. II mesto 20 vin., otroci in v. j. 10 v.

NOVO POGREBNO PODJETJE H. Stibel in drug

z bogato opremo za vsako vrstni pogreb. in prodajal nico mrtvaških predmetov in vsa kovrtnih vencev iz umetnih cvetlic perle, porcelana. — Velika zaloga

voščenih sveč

Prodaja na debelo in drobno

Išče se restavrater

za večji hotel na Gorenjskem

pod jako ugodnimi pogoji. Ponudbe do 10. majnika t. l. na Tourist office v Ljubljani Miklošičeva cesta.

LASTNA HIŠA = Telefon št. 262

LASTNA HIŠA = Telefon št. 262

Največje narodno spedijsko podjetje na Kranjskem

JOSIP SKERLJ

Ljubljana Dunajska cesta 29 (ex Bavar. dvor)

se priporoča za vsa v spedijsko stroko spadajoča naročila, katera izvrši točno in solidno

: po najnižjih cenah.

000000 000000

Hočete se prepričati?

obiščite velika skladišča

Marije ud. Salarini

Ponte della Fabra 2 ul. Poste Nuove

(vokal Torrente) Alla città di Londra

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške in dečke

zgodnji za otroke. Povračniki, močnejše jope, kakor tudi

z lahkih paletotov. Obleke na dom in delo. Delavske

obleke, Tirolski jodeni. Nepremodljivi plašči (prični

angelski) Specialiteta: blago tu in inozemskih

tovarn. Izgotovljajo se oblike po meri po najnovejši

modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah

Ravnokar je izšel najnovejši zelo praktični

POLETNI VOZNI RED

veljaven od 1. maja do 1. oktobra 1910

OBNEM S KOLEDARJEM ZA LETO 1910

Pregledal ga je višji žel. uradnik. Obsega

vse želez. proge, ki tekó po slov. ozemlju.

Dobiva se v nekaterih knjigarnah in tra-

fikah in v založbi „Gorenjca“ v Kranju.

Cena 20 vinarjev, fino vezan 40 vinarjev.

POHIŠTVO

SOLIDNO: in: ELEGANTNO

PO ZMERNIH CENAH

RAFAELE ITALIA

TRST - V. A. MALCANTON - TRST

Predno nakupite pohištvo, blagovolite obiskati

zalogo pohištva Angelo Palma

TRST, ulica Glosuè Curducci 20, kjer najdete solid. blago

po najnižih cenah.

Pri nakupovanju jedilnih, spalnih in prejemnih sob. posebne olajšave.

novoporočencem :

stot., Rebec 60 st., Šmuc 30 st., Suša 20 st., N. N. 10 st.

Vsem cenjenim darovalcem iskrena hvala!

Odsek dram. društva „Zorislave“.

Novoustanovljeno kmetijsko izobraževalno društvo v Štorjah pri Sežani priredi dne 5. junija t. l. prvo vrtno veselico z jako zanimivim vspehom. V slučaju slabega vremena se bo veselica vršila prvo prihodnjo nedeljo.

Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo prepotrebnih knjig za domačo ljudsko knjižnico, so uljudno naprosena bližnja bratrska društva, da ne bi istodobno prirejala svojih veselic.

Vesti iz Istre.

Iz Klanca. Minolo nedeljo se je vršil pri nas zabavni večer tukajšnjega društva „Slavniki“. Bogati vspeh se je izvršil izborna. Zahvaljamo na sodelovanju društvu: „Zveza“ iz Ocizle in „Zora“ iz Prešnice. — Zahvaljujemo se pa tudi vsem darovalcem-preplačiteljem, posebno pa gg. trgovcem K. Šiškoviču iz Črnega kala in A. Deklevu iz Kozine.

Posebna zahvala pa gre izborni godbi bralnega pevskega in sokolsko godbenega društva „Zvezda“ iz Hrpelja, ki je polnoštevilno sodelovala na izvajanju vspeha ter izvršila svojo nalogo točno, vestno. — V to svrhu jo priporočamo vsem narodnim društvom.

Iz Pobegov. — Pred kratkim je neki neznan dopisnik sramotil v „Edinosti“ našo vas. Kakor v vsaki vasi, se nahaja pač tudi pri nas kakega vinskega bratca, ki vasi ne dela časti, a da bi se radi tega zasramovalo vso vas, to ne pada nikomur v glavo, razen znanemu dopisniku, ki ima pa sam na glavi že toliko masla, da bi bilo pač najbolje, da ostane lepo za domačim ognjiščem. Priporočamo mu torej, naj pomete pred lastnim pragom in med tem pripravlja — kovčge! Capito?

Gospodarstvo.

Dohodki državnih železnic. Meseca marca so avstr. državne železnice prevozile 6,772.700 ton. blaga in 8,626.600 oseb ter so za to prejele 54,183.200 K, 5,876.568 K več nego meseca marca lanskega leta. V prvem četrtletju 1910 se je prevozilo 22,762.000 oseb in 19,591.7000 ton. za to se je prejelo 149,208.200 K, 13,556.273 K več nego v prvem četrtletju 1909. Več se je prejelo za prevažanje oseb, ker so bile povišane tarife in ker so bili meseca marca velikonočni prazniki.

Razstave v Londonu v letu 1910. Leta 1910 se bodo v Londonu vršile naslednje razstave: meseca oktobra za pisarniške potrebščine; meseca novembra za nagozdne motore; od 3. do 7. oktobra medicinska razstava; od 1. do 5. novembra kuharska razstava.

x Kan ali cvet na vinu so majhne glivice, ki se jako naglo razvijajo. Za svoj razvoj pa potrebujejo zraka. Zato vidimo, da se nahaja kan vedno le na vrhu vina, tam, kjer se površina vina stika z zrakom. Ako smo zrak popolnoma odpravili z vinske posode s tem, da smo sod napolnili z vinom, pa se ne bo kan več razvijal. Da ne bo vino cvetno, zamoremo si pomagati tudi na drug način. Najboljši način je ta, da denemo v sod, ki ni popolnoma napolnjen, nekoliko dobrega olja. Olje je, kakor znano, lažje od vina, zato plava na površini. S tem pa zabranja zraku do vina in kan se ne more napravljal. Kan zamorimo lahko tudi s tem, da zažgemo v sodu nekoliko žvepla. Žvepleni dim vgonjba kan. Seveda se za nekoliko časa, ko žvepleni dim izgine, kan lahko zopet vnovič razvije. Preveč se ne sme vina žveplati, ker bi pvice glava bolela po tem žveplenem dimu. Najboljše sredstvo proti kanu je, da vino, ko je začenjamo piti, pretočimo v manjšo posodo in v steklenice. Kan škoduje vinu s tem, da napravlja iz alkohola ogljenčevo kislino in vodo, torej vino ošibi.

Cvetno vino izgublja tudi mnogo aroma in ni tako prijetno, kakor ono, ki nima te bolezni.

Prikrajšanje mladja na trti. Nekateri naši vinogradniki imajo slabo navado, da prikrajšujejo ono mladje na trti, ki se nahaja na napenjalcu, koj za prvim ali drugim členom nad grozdom. To je napačno, ker nima potem trta dovolj listja, da bi zmogla dobivati za grozdje potrebne redilne snovi.

Pomniti je to: mladike na napenjalcih je prikrajšati še-le nad tretjim, ali še boljše nad četrtim listom, ki se nahaja zgoraj najvišjega grozda.

Mali oglasi

V najem se odda takoj soba, kuhinja kakor tudi shramba. — Cologna in monte 261, na-proti pekarni.

V najem se odda zemljišče s 1000 kvadrat. nih setnjav z hišo in vodnjakom, vse na lepem prostoru pri sv. Ivanu. Oglasi se pri g. Josipu Vatovecu p. d. Bumba, sv. Ivan št. 1110

Pet šivalnih strojev Singer, novih, kupljenih na dražbi se prodajo po ugodni ceni K 62. Triletno jamstvo. — Via S. Caterina 9. Skladnice, dvorišče 1. (694)

Rajsko veselje ima vsakdo na vrtni gostilni „Pri treh rožah“ v ulici S. Marco št. 19, kjer vodi gostilno Viktor Rosić.

Slovenke! Svetujte možem, da gredo v nedeljo dne 1. majnika t. l. na vrtno gostilno „Pri treh rožah“, ako ostanejo pri sv. Jakobu. Tudi za žene bo polno veselja, ker se bodo pele lepe pesnice.

Išče se vodja pisarne za leso; reflektanti morajo biti popolnoma vrhni leso stroke ter slovenskega, nemškega in po možnosti tudi italijanskega jezika. Ponudbe s potrebnimi dokazili naj se pošljejo slovenskemu trgov. društvu Merkur v Ljubljani.

TRST, ul. Cavana 2
PEKARNA IN SLAŠČICARNA
FRAN LAMPE
Prodaja svežega kruha 4-krat na dan. — Postrožna točna in na dom

Lahek
zaslužek
za vsakogar
4 do 10 kron na dan
potom prodaje vsakogar potrebnega sredstva. Poslajte naslov in 75 stot. v znakah in dobite uzorke in prospekte. Trdka F. P. 206 Dunaj VII
Mariahilferstrasse št. 76.

IVAN MIKEUČIĆ & Comp.
MEHANIČNA DELALNICA
TRST, VIA TIZIANO VECCELIO ŠT. 4, TRST
SPREJEMAJO SE V POPRAVO PARNI STROJI IN KOTLI, VSAKOVRSNI MOTORJI NA GAS IN BENZIN. — VSAKOVRSNA INDUSTRIALNA DELA V KOVINAH IN KOTLARSKA BAKRENA DELA.
VSE NAROČBE SE IZVRŠIJO Z NAJVEČJO SKRBNOSTJO IN NATANČNOSTJO.
PRORAČUNI IN NAČRTI. TELEFON ŠTEV. 22 53.

Panificio
renomirana tvornica za pečenje izvrstnega čajnega in dezertnega kruha.

Ker sem prisiljen v kratkem se preseliti prodajalo se bo vse blago, kakr batist, perkal, oksford, zefir, platno, panama, sukno, obleke, čevlji itd. itd.
po čudežno nizkih cenah.
: ulica Nuova šte. 36 :
Trgovina posameznih partij
Sigmund Vamos
EN OBISK ZADOŠTUJE, DA SE PREPRIČATE O TEJ UGODNI PRILIKI!

Na obroke! Velika izbira Na obroke!
izgotovljen. oblek za gospode in manuf. blaga
po jako zmernih cenah
JAKOB DUBINSKY, Trst, Barriera 34, II. n.

Velika zaloga fotograf. aparatov s pritliklinami
Rodolfo Buffa
optik, Trst, Corso šte. 2.
Bogat izbor Kodakovih aparatov in vseh izdelkov znane družbe „Eastman KODAK“. Aparati Zeiss, Goerz, Huttig, Ernemann, Krügener, Busch, Mackenstein itd. itd.
Trdka sprejema vsa dela razvijanja fotografij, izdeluje in povečuje fotografske posnetke vestno in PO NIZKI CENI.
CAMERA OBSCURA na razpolago gg. klijentom.
Navadni in priznatski daljnogledi (Feldstecher) gledališki daljnogledi, naočniki baro- in termometri ter vsi opt. predmeti.
Plošče, Film in papir iz najboljših tovarov.

Velike nove prodajalnice pohištva in tapetarij
:: **Paolo Gastwirth** ::
TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)
Dva oddelka: Fino pohištvo — Navadno pohištvo. Cene zmerno.
Bogata izbira izbira popolnih sob od 300 do 4000 kron. Jedilne sobe. Sprejemne in kafilne dvorane v najuobješem slogu. — SPECIJALITETA: Železno in medeno pohištvo
Bogata izbira vsakovrstnih stolic. — Popolne opreme in posamezni deli.

HERKULES
zavaruje osebe brez razlike vere, narodnosti in stanu, katere niso na dan upisa mlajše od 15 ter starejše od 80. leta. Vsakdo zamore zavarovati sebe v korist družega, oziroma tretjo osebo v lastno korist in to brez zdravniškega pregleda. Vsa pojasnila daje za Goriško glavno zastopstvo zadruga Hercules v Gorici ali pa Ravnateljstvo podpor zadruga „Herkules“ na Reki (Fiume).

Velika izbira in zaloga vsakovrstnih kuhinjskih potrebščin
košev, stolic, stekla, lesenih predmetov, svetilk, žlic, vilic, kozarcev in buteljki za krčmarje. Jos. Adamich, Trst
ulica Giulia vogal ulice Kandler št. 10.

UMETNI ZOBJE
Plombiranje zobov
Izdiranje zobov brez vsake bolečine
Dr. J. Cermák V. Tuschert
zobozdravnik koncesij. zobni tehnik
TRST
ulica della Caserma št. 13, II. n.

V najem se oddajo bicikli
zaloga dvokoles
in šivalnih strojev rabljenih po zelo nizki ceni in tudi na obroke.
TRST, Via Scorzeria šte. 12
V. Osvaldella
Ob nedeljah in praznikih odprto do 4. popo ud.

Na prodaj je
v Ljubljani pri Sv. Krištofu, prav tik Dunajske ceste v Linhartovi ulici, 10 minut od glavne pošte in pet minut od južnega kolodvora oddaljeno

! posestvo !
v obsegu okroglo 40 000 m², pripravno za stavbišče, oziroma zaradi bližine kolodvora za skladišče, tovarne, delavnice itd.
Posestvo obstoji iz dveh velikih parcel; na eni se nahaja priročna, popolnoma dobro ohranjena hiša s hlevom in podvojnimi kolicem. Parceli sta razdeljeni na 30 stavbišč in se prodaste ali celi ali pa v oddelkih. Posredovalci so izključeni. Več se izve v gostilni „Mikuževi“ v Kolodvorski ulici šte. 3 v Ljubljani. Pismena vprašanja naj se pošiljajo na naslov: Ivan Mikuž, deželni računski revident v Ljubljani.

Prodajaln. ur in dragocenosti
G. BUCHER
(ex drug Dragotina Vekjeta)
Trst (nasproti prejšnje prodaj. D. Vekjet)
Corso šte. 36
Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in menja staro zlato in tudi srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravila vsakovrstne srebrnine, zlatanine, kakor tudi žepne ure.
DELO SOLIDNO. CENE ZMERNE.

Posestniki pisalnih strojev.
Kdor se hoče izogniti zadležnim in dragim popravilam ter želi ohraniti pisalni stroj v popolnem redu in brezhibnem stanu naj ne zamudi naročiti se za mesečno obdržanje in vzdrževanje pisalnih strojev, s čimer se zajamči stroj za neomejen čas in trajno delovanje. CENA K 1.— na mesec za stroj.
Alfred Kubiček, Trst
Corso šte. 23, prvo nadstropje.
(Popravljalnica pisalnih strojev s zalogo pešatov barv, trakov itd. itd.)

Naznanilo.

Naznanja se slavnemu občinstvu, da se nahaja dobroznana trgovina **VATOVEC**:
vina jestvin : :
(prej trg Barriera vecchia) sedaj

ul. Istituto 25 (vogal ul. Manzoni 1)
Zaloga testenin domačega pridelka, „PEKATETE“ iz ILIRSKÉ BISTRICE, tuja, pridelka in napolitanskega. Zaloga olja iz oljk, vinskega jesiha, kave, sladkorja itd. Posebnost: vina domača in sušenja v steklenicah in pivu. Toplo se priporoča slavn. občinstvu in svojim prejšnjim cenjenim odjemalcem.
Naročnine po pošti od 5 klgr naprej se izvršujejo po nizkih cenah.